

Tisková zpráva

Občané o hospodářské situaci ČR a o životní úrovni svých domácností – únor 2020

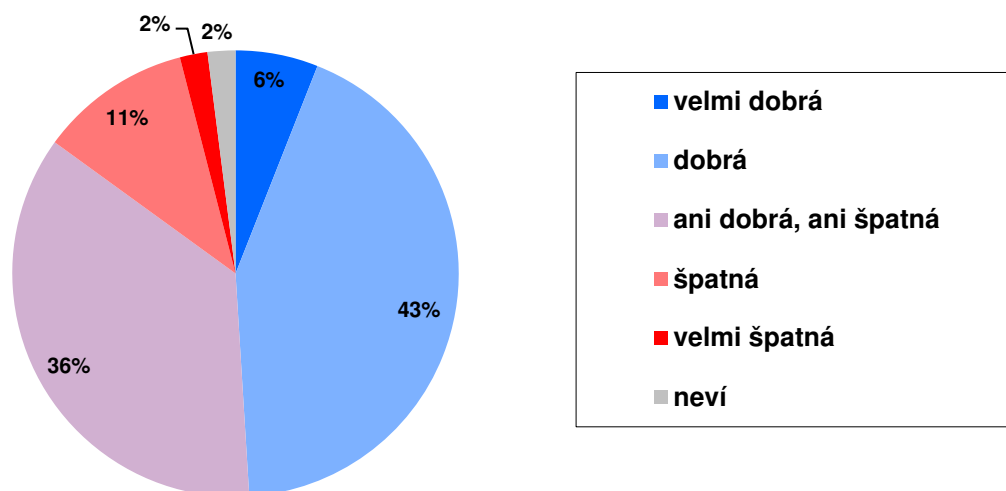
- ⊙ 49 % občanů hodnotí současnou ekonomickou situaci ČR jako dobrou, 13 % ji vnímá jako špatnou a 36 % ji pokládá za „ani dobrou, ani špatnou“.
- ⊙ Necelé tři pětiny (56 %) české veřejnosti hodnotí životní úroveň své domácnosti jako dobrou, třetina (33 %) ji pokládá za „ani dobrou, ani špatnou“ a 11 % ji vnímá jako špatnou.

Zpracoval:
Jan Červenka
Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Tel.: 210 310 586; e-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

V únorovém šetření CVVM SOÚ AV ČR položilo všem dotázaným dvě otázky týkající se hodnocení současné ekonomické situace v ČR a hodnocení životní úrovně jejich domácností.

Graf 1: Hodnocení současné ekonomické situace v ČR (%)¹

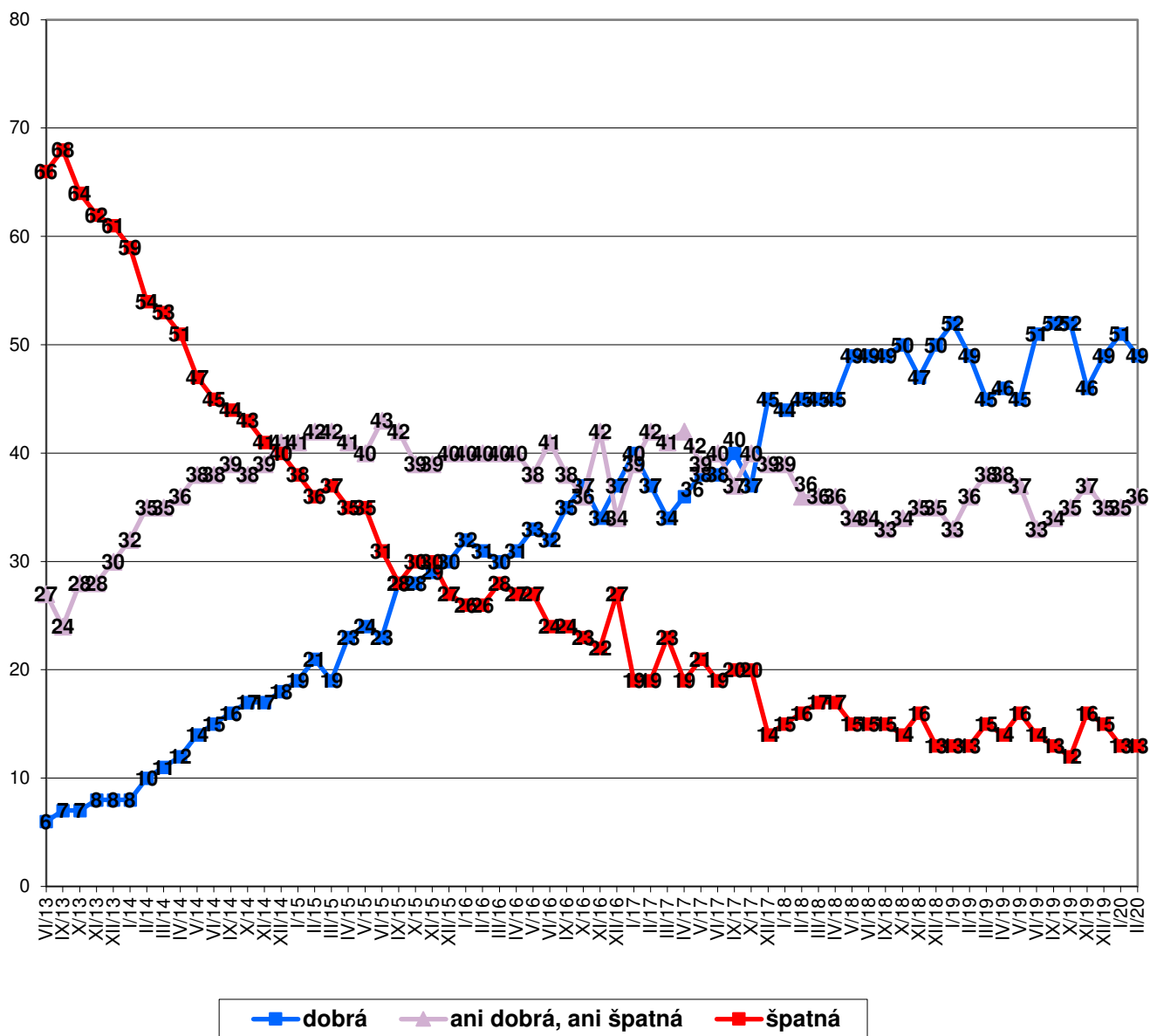
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 1. – 13. 2. 2020, 1039 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Z výsledku šetření vyplývá (viz graf 1), že téměř polovina (49 %) české veřejnosti hodnotí současnou ekonomickou situaci v zemi pozitivně, když 6 % ji označilo za „velmi dobrou“ a 43 % za „dobrou“. 13 % lidí hodnotí současnou ekonomickou situaci nepříznivě, když 11 % ji charakterizovalo jako „špatnou“ a 2 % jako „velmi špatnou“. Více než třetina (36 %) občanů pak považuje současnou ekonomickou situaci v ČR za „ani dobrou, ani špatnou“. Zbývajících 2 % oslovených se k tomuto dotazu nedokázala vyjádřit a zvolila odpověď „nevím“.

Z časového srovnání, které nabízí graf 2, vyplývá, že oproti předchozímu šetření z ledna 2020 se hodnocení ekonomické situace statisticky významně nezměnilo a že se významně neliší ani od výsledků šetření realizovaného před rokem v únoru 2019.

¹ Znění otázky: „Jak byste hodnotil současnou ekonomickou situaci v naší zemi? Je podle Vás velmi dobrá, dobrá, ani dobrá, ani špatná, špatná, velmi špatná?“

Graf 2: Hodnocení současné ekonomické situace v ČR – časové srovnání (%)

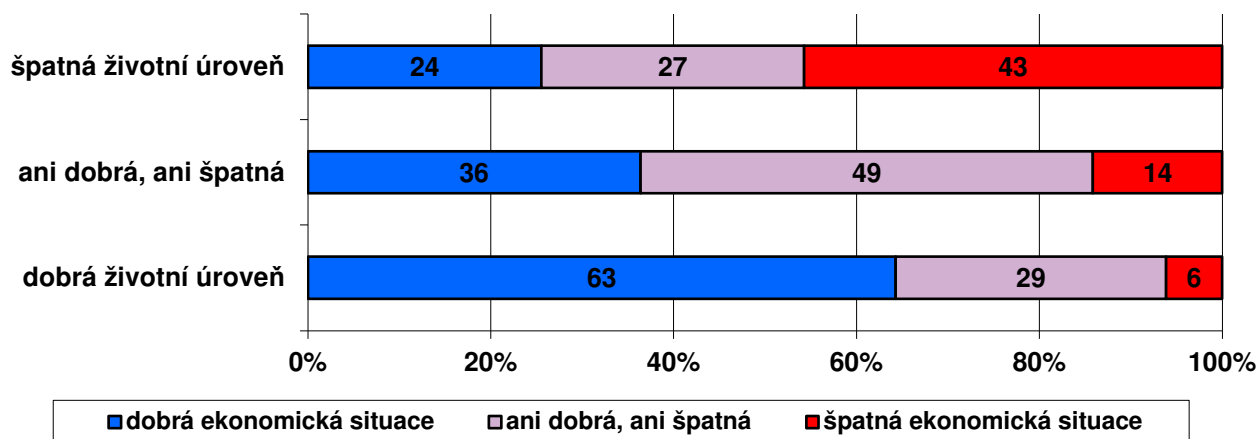
Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“, kategorie „dobrá“ zahrnuje součet podílů „velmi dobrá“ a „dobrá“, kategorie „špatná“ je součtem podílů „špatná“ a „velmi špatná“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Podrobnější analýza ukázala, že optimismus v hodnocení současné ekonomické situace narůstá se zlepšující se subjektivně hodnocenou životní úrovní respondenta (viz graf 3) a rovněž se zvyšující se spokojeností s vlastním životem, zvyšující se spokojeností s politickou situací, se zvyšujícím se stupněm nejvyššího dokončeného vzdělání a také s rostoucím zájmem o politiku. Relativně optimističtější se o ekonomické situaci vyjadřují absolventi vysokých škol, studenti, Pražané, dotázaní z Jihomoravského či Zlínského kraje, ti, kdo se politicky řadí k pravici či pravému středu, voliči ANO, ODS či Pirátů a ti, kdo důvěřují vládě. Naopak kritičtějšími v tomto směru jsou lidé se základním vzděláním, občané z měst s populací od 30 do 80 tisíc obyvatel, obyvatelé Středočeského, Ústeckého či Libereckého

kraje, nekvalifikovaní nebo polokvalifikovaní dělníci, nezaměstnaní, voliči ČSSD, rozhodnutí nevoliči a lidé, kteří vládě nedůvěřují.

Graf 3: Hodnocení současné ekonomické situace v ČR podle životní úrovně domácnosti (%)

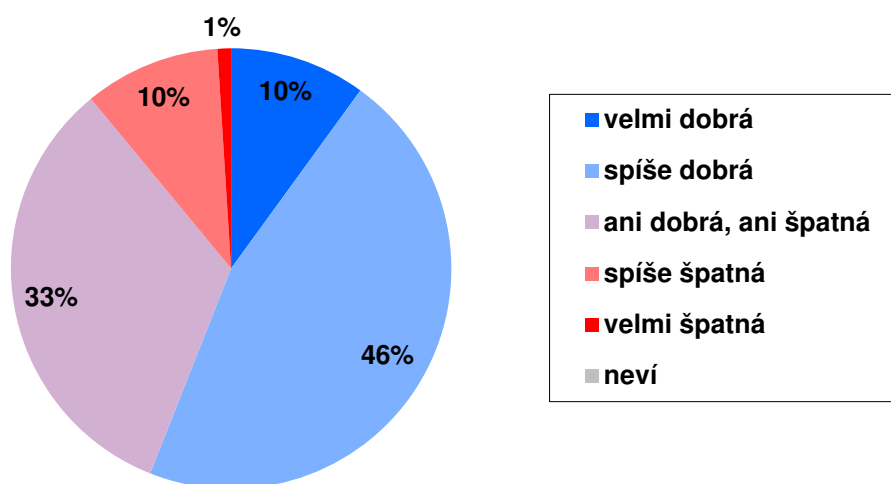

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“, kategorie „dobrá“ zahrnuje součet podílů „velmi dobrá“ a „dobrá“, kategorie „špatná“ je součtem podílů „špatná“ a „velmi špatná“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 1. – 13. 2. 2020, 1039 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Druhá otázka se týkala hodnocení životní úrovně samotných domácností, v nichž respondenti žijí.

Graf 4: Subjektivní hodnocení životní úrovně vlastní domácnosti² (%)

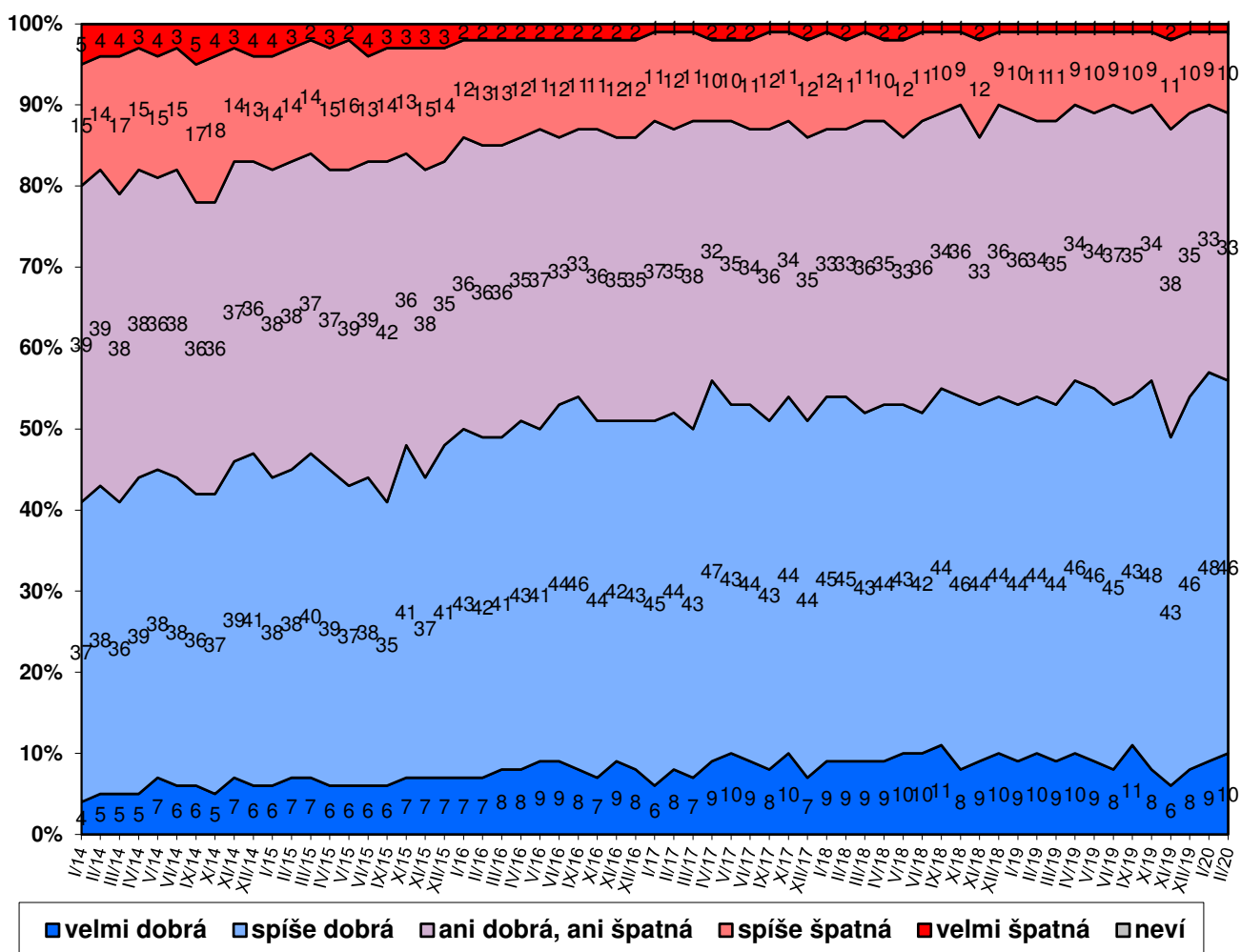

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 1. – 13. 2. 2020, 1039 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

² Znění otázky: „Považujete životní úroveň Vaší domácnosti za velmi dobrou, za spíše dobrou, ani dobrou, ani špatnou, za spíše špatnou, nebo za velmi špatnou?“

Jak ukazují výsledky v grafu 4, necelé tři pětiny (56 %) lidí mají podle vlastního vyjádření dobrou životní úroveň své domácnosti, z toho 10 % ji hodnotí jako „velmi dobrou“ a 46 % jako „spíše dobrou“. Naopak za špatnou považuje životní úroveň své domácnosti 11 % občanů, když 10 % ji označilo za „spíše špatnou“ a 1 % za „velmi špatnou“. Třetina (33 %) lidí pak životní úroveň své domácnosti charakterizuje jako „ani dobrou, ani špatnou“.

Graf 5: Subjektivní hodnocení životní úrovně vlastní domácnosti – časové srovnání (%)

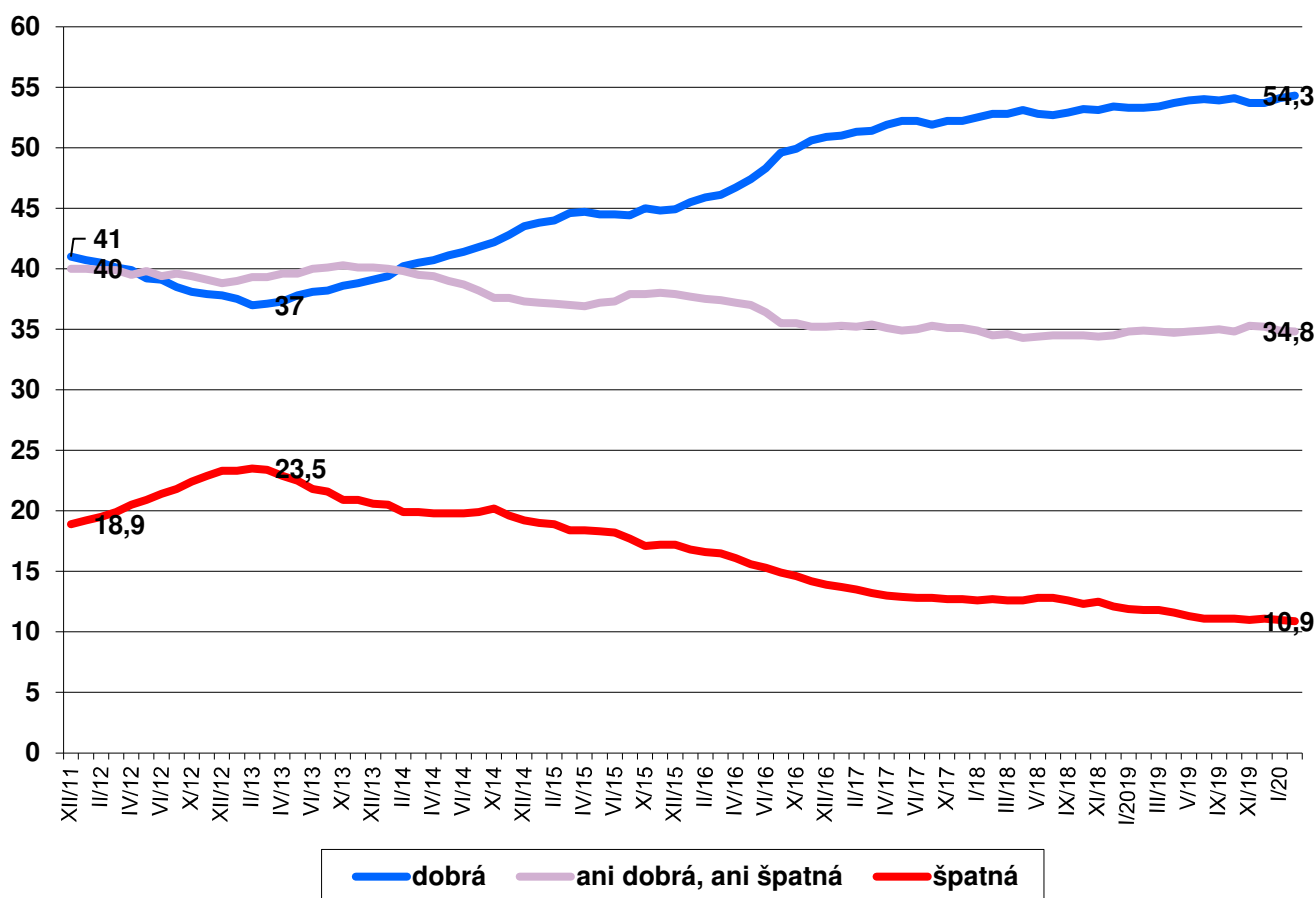
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Jak ukazují údaje zachycené v grafu 5, oproti předchozímu výzkumu z ledna 2020 se hodnocení životní úrovně vlastní domácnosti statisticky významně nezměnilo. V porovnání s výsledkem zaznamenaným o rok dříve v únoru 2019, kdy podíl příznivého hodnocení životní úrovně vlastní domácnosti dosahoval 54 %, podíl nepříznivého činil 12 % a variantu hodnocení „ani dobrá, ani špatná“ tehdy zvolilo 34 % respondentů, je aktuální hodnocení rovněž srovnatelné.

Pokud jde o dlouhodobější trend vývoje subjektivního hodnocení životní úrovně vlastní domácnosti, ten poněkud zřetelněji zachycuje graf 6 ukazující klouzavé průměry souhrnných podílů tohoto hodnocení vždy z posledních 10 měření, což je standardní počet výzkumů realizovaných CVVM během roku v rámci projektu Naše společnost. Od února 2013 až do jara 2015 lze vidět v podstatě nepřerušovaný vzestup podílu příznivého hodnocení, jehož roční průměr se postupně zvýšil z 37 % rovných na více než 44 %. Tento trend vzestupu příznivého hodnocení se následně zastavil, ale v říjnu 2015 podíl příznivého hodnocení opět vzrostl a dosáhl do té doby maximální úrovně 45 %, na které se v posledním čtvrtletí roku 2015 ustálil, aby od počátku roku 2016 opět začal růst, přičemž se postupně dostal zřetelně nad hranici 50 %, kde se v roce 2018 víceméně ustálil na úrovni okolo 53 %. Tu pak v posledním období od

října 2018 začal mírně, avšak zcela soustavně překračovat a postupně vzrostl na nové historické maximum 54,1 % zaznamenané v říjnu 2019. Aktuální hodnota 54,3 % je novým dosavadním maximem. Podíl negativního hodnocení činí 10,9 % z posledních deseti měření, což je dosavadní minimum, hodnocení „ani dobrá, ani špatná“ v průměru posledních deseti měření činí 34,8 %. Lze tak konstatovat, že i když se hodnocení životní úrovně vlastní domácnosti v posledním období v podstatě stabilizovalo a nevykazovalo žádný zřetelný trend ke změně, i v posledním roce se proti předchozímu období mírně zlepšilo, byť s drobnými fluktuacemi a v měřítku, které jednotlivý výzkum při dané velikosti souboru není s to zaregistrovat, když proti stejnému období minulého roku se průměr podílu příznivého hodnocení zvýšil o 1 procentní bod (z 53,3 % na 54,3 %)

Graf 6: Subjektivní hodnocení životní úrovně vlastní domácnosti – časové srovnání (průměry procentních podílů z 10 po sobě jdoucích měření)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Hodnocení životní úrovně vlastní domácnosti se zlepšuje s rostoucím příjmem či stupněm nejvyššího dokončeného vzdělání respondenta a rovněž s rostoucí spokojeností s vlastním životem, jakož i s ekonomickou a politickou situací v ČR a s rostoucím zájmem o politiku, naopak s rostoucím věkem se zhoršuje. Z hlediska politické orientace se hodnocení životní úrovně vlastní domácnosti zlepšuje s posunem ve směru od levice k pravici. K lidem lépe hodnotícím svou životní úroveň patří studenti, podnikatelé a samostatně činní, vysoce kvalifikovaní odborní nebo vedoucí pracovníci, nižší odborní pracovníci a voliči ODS či TOP 09. Skupiny vnímající svou životní úroveň méně příznivě tvoří především nezaměstnaní, důchodci, lidé pracující v nekvalifikovaných či polokvalifikovaných dělnických profesích

Technické parametry výzkumu

Výzkum:	<i>Naše společnost, v20-02</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i>
Termín terénního šetření:	<i>1. – 13. 2. 2020</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Vážení dat:	<i>Vzdělání X NUTS 2, věk X NUTS 2, pohlaví X kraj, velikost místa bydliště X věk, vzdělání X věk</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr a vážení dat:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1039</i>
Počet tazatelů:	<i>182</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Kód tiskové zprávy:	<i>ev200317</i>
Otázky:	<i>EV.10, IDE.1</i>
Zveřejněno dne:	<i>17. března 2020</i>
Zpracoval:	<i>Jan Červenka</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Vážení dat – způsob zvýšení reprezentativity souboru vzhledem k vybraným charakteristikám populace pomocí přiřazení váhy každému respondentovi. Váhy jsou vytvářeny pomocí metody iterativního proporčního vážení a pohybují se v rozsahu 0,333 až 3.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.